

Reforma súdneho systému EÚ

Súdny dvor Európskej únie nedávno predložil návrh reformy Európskeho súdneho systému, s ktorým Rada Európskej únie v podstate súhlasila a v súčasnosti ho preskúmava Európsky parlament. Návrh tejto reformy je mimoriadne dôležitý, pretože jej cieľom je trvalé zvýšenie efektívnosti súdov v záujme európskych občanov.

Kontext návrhu: nárast sporovej agendy a neprimeraná dĺžka konania

Všeobecný súd sa dlhodobo nachádza v extrémne zložitej situácii z dôvodu neustáleho nárastu svojej sporovej agendy: počet nových vecí podaných na tento súd sa zvýšil z 398 v roku 2000 na 912 v roku 2014. Tento mimoriadny nárast má štrukturálny charakter a existuje nebezpečenstvo, že bude i naďalej stúpať.

S cieľom preklenúť tento stav, sa prijali viaceré opatrenia, ktoré viedli k významnému zvýšeniu efektívnosti a značnej výkonnosti, pokiaľ ide o počet ukončených vecí. Napriek tomuto úsiliu Všeobecný súd nemohol ovplyvniť rytmus nárastu neskončených vecí. Z uvedeného vyplýva, že za súčasného stavu Všeobecný súd nemôže trvalo a účinne čeliť nárastu a zvýšenej zložitosti vecí, ktoré musí prejednať.

Z dôvodu tejto narastajúcej štrukturálnej nerovnováhy sa dĺžka prejednávania zložitých vecí na Všeobecnom súde, akými sú hospodárske spory osobitne zvýšila. V tomto kontexte treba pripomenúť, že neprimeraná dĺžka konania môže mať za následok porušenie práva byť súdený v primeranej lehote, ktoré zaručuje článok 47 Charty základných práv a tým vystavuje Úniu nebezpečenstvu prehrania sporu v rámci žaloby o náhradu škody s finančnými dôsledkami, ktoré pôjdu na ťarchu rozpočtu Únie. V tejto súvislosti sa za jeden rok už podalo na Všeobecný súd **päť žalôb o náhradu škody**, v rámci ktorých požadovaná celková výška náhrady škody predstavuje **26,8 milióna eur**.

Riešenie navrhované Súdnym dvorom

Súdny dvor už v roku 2011 vypracoval návrh s cieľom, najmä zvýšiť počet sudcov Všeobecného súdu z 27 na 39. Napriek tomu, že s týmto návrhom Európska komisia súhlasila, Európsky parlament ho schválil v prvom čítaní a Rada mu v podstate dala svoj

súhlas, sa však nerealizoval z dôvodu chýbajúcej dohody členských štátov o spôsobe ustanovenia nových sudcov do funkcie.

V roku 2014 na základe výzvy predsedníctva Rady a vzhľadom na zhoršenie situácie v porovnaní s rokom 2011 Súdny dvor pristúpil ku kvalitatívnej úprave svojho návrhu.

Cieľom aktualizovaného návrhu reformy je celkové posilnenie súdneho systému Únie a poskytnutie **štrukturálnych a trvalých riešení**.

Treba zdôrazniť, že tento návrh vyšiel z intenzívnych diskusií a výmeny názorov troch súdov, z ktorých sa skladá táto inštitúcia (Súdny dvor, Všeobecný súd a Súd pre verejnú službu), v rámci ktorých Všeobecný súd uprednostnil vytvorenie špecializovaného súdu a SVS sa priklonil k preloženému návrhu. Vzhľadom na to, že doterajšia prax (najmä zvýšenie počtu referendárov alebo vytvorenie špecializovaného súdu) ukazuje, že neexistuje nijaké iné dlhodobé riešenie, Súdny dvor, ktorý zastupuje inštitúciu, predstavil návrh, ktorý dnes predložil európskemu zákonodarcovi.

V čom spočíva návrh Súdneho dvora?

Súdny dvor navrhuje vytvoriť 21 miest sudcov s cieľom posilniť Všeobecný súd v troch etapách, podľa nasledovného časového harmonogramu:

- v roku 2015: zvýšiť počet sudcov o 12,
- v roku 2016, pri obnove Všeobecného súdu zvýšiť počet sudcov o 7 zlúčením Súdu pre verejnú službu so Všeobecným súdom, čím sa zvýši počet sudcov Všeobecného súdu na 47,
- v roku 2019, pri ďalšej obnove Všeobecného súdu, zvýšiť počet sudcov o 9, čím sa dosiahne celkový počet 56 sudcov.

Toto rozdelenie na tri etapy odôvodňuje súdna činnosť (pokrytie stáleho nárastu novej sporovej agendy Všeobecného súdu) a rozpočtové dôvody (rozloženie rozpočtových nákladov navrhovanej reformy na viaceré rozpočty).

Je dôležité pripomenúť, že tento návrh nie je odrazom len okamžitých potrieb Všeobecného súdu, ale jeho cieľom je predovšetkým trvalé zvýšenie efektívnosti európskeho súdneho systému ako celku.

V prvom rade realizácia tohto návrhu umožní Všeobecnému súdu **zastaviť nárast nevybavených vecí a začať znižovať reštančné veci**. V dôsledku toho sa dĺžka konaní pred Všeobecným súdom skráti a riziko, že Únia bude uznaná za zodpovednú za porušenie povinnosti prejednať vec v primeranej lehote sa zníži.

Okrem toho sa **architektúra súdneho systému únie zjednoduší**, zvýši sa celková efektívnosť a posilní sa koherencia judikatúry, pretože len jediný súdny orgán, t. j. Súdny dvor bude zabezpečovať jednotnosť výkladu právnych pravidiel pri odvolaniach.

Súdny dvor sa domnieva, že vďaka tejto reforme sa zvýši flexibilita Všeobecného súdu pri prejednávaní sporovej agendy: bude môcť v záujme riadneho výkonu spravodlivosti a v závislosti od dôležitosti a potrieb jednotlivých vecí a vývoja tejto agendy prideliť

zodpovedajúci počet sudcov do jednej alebo viacerých komôr. Cieľom tejto reformy je tiež zabezpečiť a neustále zlepšovať kvalitu a dôstojnosť spravodlivosti vykonávanej v mene európskych občanov.

Nakoniec netreba zabudnúť, že sporová agenda súdneho dvora neustále narastá. Posilnením Všeobecného súdu sa budú môcť naňho prípadne preniesť niektoré právomoci zo Súdneho dvora, čo predstavuje **jediné riešenie**, ktoré zmluvy upravujú na zabránenie zahltenia Súdneho dvora.

Náklady návrhu

Na základe výzvy rozpočtových a legislatívnych orgánov, Súdny dvor súhlasil s 25 % znížením celkových nákladov na reformu.

Celkové čisté náklady na reformu pre všetky tri etapy dosiahnu výšku **13, 875 miliónov eur na rok**, čo predstavuje 0,01 % rozpočtu únie (135 miliárd eur). V porovnaní s nákladmi na reformu, ktorá bola predložená v roku 2011 to predstavuje zvýšenie o 23 %, pričom však pracovné zaťaženie Všeobecného súdu sa za rovnaké obdobie zvýšilo o 43 %.

V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že pokiaľ sa v najbližšom čase neprijme nijaké riešenie, terajší stav sa bude na úkor občanov a rozpočtu Únie rýchlo zhoršovať. Vzhľadom na dôležitosť dotknutých finančných tokov, existuje veľmi vysoké nebezpečenstvo pre riadne fungovanie vnútorného trhu súvisiace s absenciou dlhodobého riešenia. Sumy pokút uložených Komisiou, ktoré sú napadnuté pred Všeobecným súdom, sumy vo veciach štátnej pomoci, ktoré sa musia vrátiť, sa vyčísľujú na miliardy eur, o ktoré je vnútorný trh ukrátený, sú tak zablokované až do vydania súdneho rozhodnutia.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499